

La Femosa

Revista d'opinió i informació local

ARTESA DE LLEIDA,

maig - juny de 2005

núm. 216

Consell de redacció

Felip Domènech i Costafreda
Josep Gallart i Fernández
Francesc Gallart i Fernández
Lluís Gil i Fontanet
Ricard Pons i Pico
Maria Serra i Domènech
Ramon Serra i Batlle
Eulàlia Solà i Miró

Col·laboradors

Alternativa Ecologista d'Artesa
Cèlia Argilès i Andrés
Alba Bosch i Pijuan
Joan Cassola
Adolf Costafreda i Castillo
Neus Falcó i Manonelles
Laura Farran i Botargues
Felip Gallart i Fernández
Josep Gallart i Fernández
Yolanda Liarte i Teixidó
M. A. Navarro
Jordi Niubó i Nosas
Ramon Serra i Batlle
Eulàlia Solà i Miró
Josep Ramon Solé i Gallart

Fotógraf

Ramon Serra i Batlle

El President de la
Generalitat de
Catalunya signant
en el llibre d'Honor
de l'Ajuntament
d'Artesa de Lleida

Els articles que apareixen a les
planes de La Femosa reflecteixen
únicament l'opinió de llurs signants.

2a. època.
Dipòsit Legal:
L-264-1981.

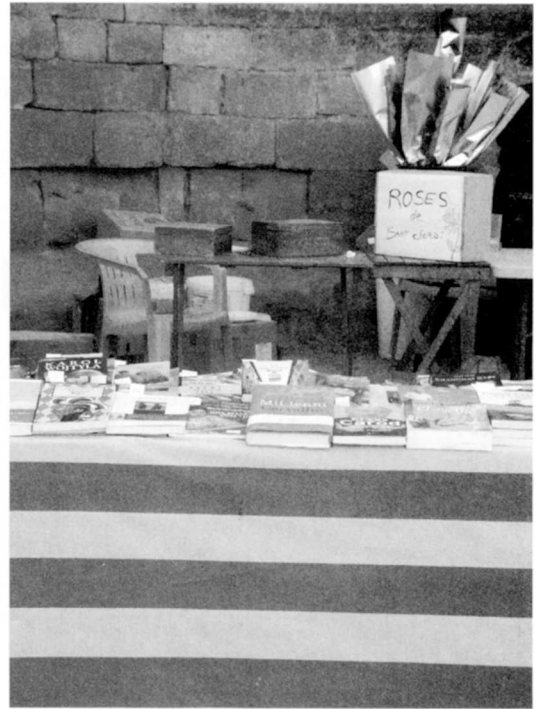
Índex

El Reportatge	4
	<i>Ramon Serra</i>
Pòrtic	5
Actualitat Artesenca	6
	<i>Cèlia Argilès</i>
Imatges de l'Actualitat Artesenca	8
	<i>Ramon Serra</i>
Celebració de quintes	11
La cuina exòtica	12
	<i>Adolf Costafred</i>
Visita del President	13
	<i>Josep Gallart</i>
Tornen les vegueries	19
	<i>Laura Farran</i>
Mots encreuats	20
	<i>M. A. Navarro</i>
Questió de prioritats	21
	<i>Yolanda Liarte</i>
Amb l'ànim de no ferir sensibilitats	26
	<i>Adolf Costafreda</i>
Quan la pluja es perd	23
	<i>Col·lectiu antiiodur de plata</i>
Pàgina poètica	24
	<i>Joan Cassola</i>
El món dels animals un pas endavant?	25
	<i>Alternativa Ecologista</i>
Fer-se veure	27
	<i>Felip II</i>
Apunts sobre la història de les escoles	29
	<i>Josep Gallart</i>

EL REPORTATGE

Sant Jordi

Ramon Serra

“Pilans i parets mestres van esberlar-se brusquement; una fragor eixordidora en la qual es barrejaven el cruixir de jàsseres i bigues, l’ensulsiada d’escales, trespols, envans i revoltos, l’esmicolament de vidres i la trencadissa de maons, teules i rajoles, va retrunyir per la Baixada de la Ferradura mentre la casa s’esfondrava sense remei. De seguida, un núvol de pols, el primer dels que havien d’acompanyar la llarga agonia que començava aleshores, va elevar-se per sobre de la vida i es va esfilagarsar a poc a poc en l’aire lluminós del matí de primavera”.

Aquest és el començament d’una de les considerades millors novel·les catalanes de tots els temps: *Camí de sirga*, la primera novel·la de Jesús Moncada, premi Joan Crexells, premi Ciutat de Barcelona, i premi de la crítica Serra d’Or. Traduïda a diverses llengües, *Camí de sirga* evoca la desaparició de Mequinensa, el poble de l’autor, sota les aigües. A través de les vivències de personatges molt diversos, l’autor rememora els darrers cent anys de la seva vila. Moncada aconsegueix el que pocs escriptors han fet: esdevenir atemporal i universal a partir d’allò més proper al seu autor, el seu poble, la seva gent.

Moncada va morir el passat dilluns 13 de juny de 2005, a l’edat de 63 anys. Ens deixa una obra curta, però molt intensa i d’una altíssima i indiscutible qualitat que fan de Moncada un creador irrepetible i atorga a la nostra literatura un lloc de primeríssim ordre. Jesús Moncada era un autor molt exigent amb la seva obra. Rescrivia les seves obres una i una altra vegada, sense presses, sense deixar-se portar per modes, o per les exigències del mercat. Treballava el temps que calia, amb una tècnica depurada i exquisida. Poc amic de les aparicions públiques, deia que la feina d’un escriptor era senzillament la d’escriure. Era molt exigent i s’esforçava a bastir literatura des d’un sentit de la perfecció inexhaurible. Pocs escriptors tenien el sentit de l’obra ben feta com Jesús Moncada, de la literatura com un art total i universal. I això ho feia de forma senzilla, sense estridències, parlant de gent senzilla, de tot un món proper que ell va aixecar fins esdevenir categoria de mite. Quina gran lliçó per a tots aquells que pensen que per esdevenir universal s’ha de parlar de grans ciutats, d’ambients esplendorosos i plens de glamour.

“El vell Neptú, avarat amb discursos, banderes i música al moll de les Vídues un dels dies esplendorosos de l’Edèn, era per sempre més una carcassa anònima de fusta morta”. Aquest és el final de *Camí de sirga*. Jesús Moncada va demanar que escampessin les seves cendres a la seva vella Mequinensa. Afortunadament ningú no esborrarà les lletres del poble submergit sota les aigües del pantà de Riba-roja, ni tampoc les de l’obra de Jesús Moncada. Poc llocs són avui tan vius com aquella vila deserta i demolida. Gràcies Jesús Moncada, el vell Neptú mai no serà una despulla anònima.

ANEM AL TEATRE (16-04)

El dia 16 d'abril, l'Agrupació Cultural La Femosa, va organitzar una sortida al teatre a Barcelona, per tal d'anar a veure *Mar i Cel*. Després de la impossibilitat de poder aconseguir veure aquesta obra al Teatre Nacional de Catalunya, es va haver decidit anar a veure la representació d'aquesta gran obra al teatre Victòria.

La sortida, però, va comptar amb una visita prèvia guiada al *Museu d'Història de Catalunya*, instal·lat al Palau de Mar, a la Barceloneta, que ens va servir per conèixer una mica més, i de manera amena la història del nostre país.

Acte seguit vàrem fer un tomb per Barcelona, visitant l'església de Santa Maria del Mar i el Fossar de les Moreres, per anar a continuació a la Fonda Espanya, a sopar conjuntament.

En total 40 persones vàrem gaudir de la tarda-vespre força, divertida i cultural.

FESTA DE SANT JORDI (23-04)

Any rera any, per Sant Jordi, la parada dels llibres en català s'instal·la a la Plaça Major, per tal de commemorar aquesta data tan nostra. Enguany, però, la festa va fer-se en dissabte, coincidint amb el dia que realment pertoca i, en conseqüència, la parada del llibre va estar completada amb les roses de Sant Jordi, que tradicionalment els nois regalen a les noies.

CICLE DE XERRADES SOBRE CONSUMISME I QUALITAT DE VIDA

L'Associació de Dones, va organitzar pel mes d'abril tot un seguit de lectures-col·loqui

amb el tema *Consumisme i qualitat de vida*. La primera va celebrar-se el dia 15 d'abril, i va estar conduïda per Eulàlia Solà.

La segona es va fer el dia 22 d'abril, i va estar conduïda per la Sra. Busqueta, especialista sobre aquest tema.

La darrera tertúlia, es va celebrar el dia 29 d'abril i va estar conduïda, per Pilar Ribes, psicòloga i sexòloga amb el tema "*Nosaltres som importants*".

Totes les xerrades es van fer a Casa la Vila i es van acompanyar d'un petit pisolabis.

VISITA DEL PRESIDENT DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA (06-06)

El dia 6 de maig, el Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Sr. Pasqual Maragall i Mira, va visitar el nostre poble.

Els actes que es van celebrar amb motiu d'aquest esdeveniment van estar els següents:

- A les 7 de la tarda, arribada i rebuda del Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya a Casa la Vila. Salutació de les autoritats i signatura al llibre d'Honor.

- A 2/4 de 8, visita a la *Cooperativa la Ginesta*. Descobriments de placa amb motiu del 25è aniversari de la seva fundació, parlaments i, copa de cava.

- A les 8 del vespre, visita al *Forn les Garrigues*, descobriment d'una placa amb motiu del 25è aniversari de la seva creació, parlaments, degustació de productes i refrigeri.

L'expectació creada per aquesta visita, va estar força destacada i van ser molts els

artesencs i artesenques que es van atansar per conèixer més d'aprop al President de Catalunya.

És de destacar el lliurament que el Sr. Alcalde li va fer d'un pin d'or amb el nou escut de la nostra població.

FESTA DE LA GENT GRAN (15-05)

L'any passat, aquesta festa va celebrar-se per Sant Ramon, motiu que va desagradar a la gent gran que assisteixen a la

festa, i que va comportar la celebració d'un petit referèndum en què, majoritàriament, es va optar per recuperar aquesta festa el dia de Sant Isidre. Unes 180 persones varen aplegar-se al dinar de germanor que es va celebrar a la sala de la Llar del Poble, un cop celebrada la Missa Major. Després del dinar de germanor, va tenir lloc l'actuació de la *Coral La Primavera d'Artesa de Lleida*.

Cal destacar que es va retre un homenatge a tots els artesencs i artesenques majors de 85 anys, amb el lliurament d'una placa commemorativa.

ACTIVITATS A LA SALA DE LA LLAR DEL POBLE MES DE MAIG-JUNY	
DIA	ACTIVITAT
1 de maig	Pel·lícula: EL VUELO DEL FENIX
8 de maig	Pel·lícula: REENCARNACION
15 de maig	FESTA DE LA GENT GRAN
15 de maig	Pel·lícula.: BLADE TRINITY
16 de maig	Pel·lícula: MILLION DOLLAR BABY
22 de maig	Pel·lícula: DESCUBRIENDO NUNCA JAMAS
29 de maig	Pel·lícula: EL ESCONDITE
5 de juny	Pel·lícula: LARGO DOMINGO DE NOVIAZGO
12 de juny	Pel·lícula: CONSTANTINE
19 de juny	Pel·lícula: HERMANOS
Cinema a la Fresca.- Al recinte de les piscines	
24 de juny	Pel·lícula: BELLEZA PROHIBIDA
26 de juny	Pel·lícula: BE COOL

INSTAL·LACIÓ DE GUALS

Davant les dificultats cada cop més accentuades, que tenen alguns veïns per poder treure els seus vehicles del magatzem,

l'Ajuntament ha acordat la possibilitat de poder col·locar una placa de reserva d'aparcament, que és el que popularment es coneix com a gual.

La instal·lació d'aquesta placa comporta haver de satisfer una petita taxa a

l'Ajuntament, i suposa la possibilitat de poder multar, aquell vehicle que ocupi aquest lloc que està reservat, per part dels Mossos d'Esquadra.

Cal tenir present que estem parlant, però, de via pública que està reservada per poder entrar i sortir dels immobles, i per tant, no hi pot aparcar ningú, ni els mateixos propietaris dels immobles.

ADJUDICACIÓ DE LES OBRES DE LA LLAR DEL POBLE

Després de la presentació que va fer-se a la *Sala de la Llar del Poble* de les obres que en aquest edifici s'hi volen dur a terme, per tal de rehabilitar-lo, i un cop

feta tota la tramitació administrativa, el Ple de l'Ajuntament del dia 26 de maig, va fer les corresponents adjudicacions d'obra.

Per una banda es va adjudicar a l'empresa CONSTRUCCIONS GIRIBET SA pel preu de (131.363,.) cent trenta-un mil tres-cents seixanta-tres euros, l'obra civil de la 1ª fase de l'edifici.

Per altra banda es va adjudicar la instal·lació d'una graderia telescòpica motoritzada a l'empresa INDE 4 SL pel preu de 157.644 , cent cinquanta-set mil sis-cents quaranta-quatre euros.

Es preveu que les obres comencin aquest estiu i estiguin llestes de cara a la tardor per tal de poder usar l'edifici per a les múltiples activitats que es fan en el mateix.

IMATGES de

Ramon Serra

l'Actualitat Artesenca

Sortida del Museu d'Història de Catalunya

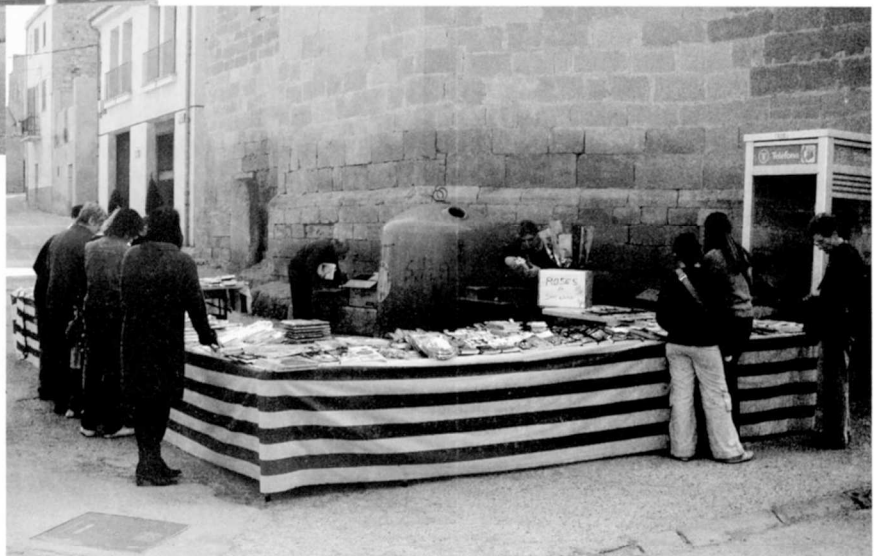
Vista de l'exterior del Museu d'Història de Catalunya

Sortida de de la representació de Mar i Cel

Venda de roses de Sant Jordi a la carretera de Lleida

Parada de Sant Jordi de llibres en català i roses

Xerrada sobre consumisme i qualitat de vida

Homenatge als més grans de 85 anys

Dinar de germanor de la Festa de la Gent Gran

Un moment de l'actuació de la coral La Primavera d'Artesa de Lleida a la festa de la Gent Gran

CELEBRACIÓ DE QUINTES

Casualment el dissabte 4 de juny, les quintes de les persones nascudes fa 40 anys i 65 anys, tant si en l'actualitat viuen a Artesa i/o tant si hi van néixer, van celebrar els corresponents aniversaris i festes, evidentment, independents. Aquests actes suposen un retrobament,

moltes vegades de persones que fa anys que no tenen l'oportunitat de poder retrobar-se després d'haver compartit en molts casos la seva infantesa al municipi. De fet qualsevol excusa serveix per fer una festa de retrobament. Enhorabona a tots.

Grup de participants a la celebració del 40è aniversari (foto cedida per Rafa)

Participants a la celebració del 65è aniversari amb els acompanyants al Forn Les Garrigues (foto de Francesc Soler)

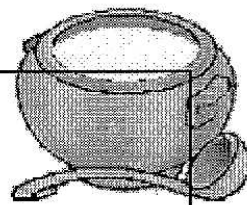

Grup de persones nascudes fa 65 anys, que van participar a la celebració (foto de Francesc Soler)

LA CUINA EXÒTICA

Adolf Costafreda

La cuina del bitxo

És ben sabut que, dins la cuina exòtica, el bitxo és un dels elements que trobem amb més freqüència, encara que no sempre estem parlant de bitxo coent. Al nostre poble, per exemple, des de sempre (quan diem des de sempre volem dir des que n'hi ha al nostre país, perquè el bitxo, com és sabut, és originari d'Amèrica, concretament de Mèxic) s'han cultivat bitxos coents i bitxos dolços, aquests darrers s'empraven més que res per posar amb vinagre, però que avui, a les botigues, on la majoria de gent els compra, són anomenats pebrots verds. Del meu record, el bitxo coent agradava molt a la nostra gent, tant que, fins i tot, se n'abusava. Molts cops, les cassoles de tros resultaven gairebé immenjables de tant coents.

A veure que us semblaran les receptes que hem triat avui dins la cuina del bitxo.

SOPA DE PEBROR ROIG I BITXO

Ingredients per a quatre persones: 2 pebrots madurs, 2 bitxos coents rojos i tendres, una ceba, un gra d'all, 600 cl. De brou de pollastre, ¼ de quilo de tomades madures, pelades i sense llavors, oli sal i pebre.

Primer que tot escalivarem els pebrots i els bitxos, els pelarem i els hi traurem les llavors. En un paella, amb una mica d'oli, saltejarem el ceba i el gra, tot ben talat fins que canviïn de color. Hi afegirem els pebrots i els bitxos trossets i tot seguit o cobrirem amb el brou i, quan bulli hi tirarem les tomades talades a trossos i ho deixem coure tot junt fins que estigui al punt (abans hi haurem posat la sal i el pebre al nostre gust). Ho passarem per la batidora. Aquesta sopa es pot servir freda o calenta i, per guarnir-la, hi podem posar, per sobre, una mica de pebrot roig només passat per la paella.

POLLASTRE AMB BITXO I PINYONS

Ingredients per a 4 persones: Una cullerada sopera d'oli de gira-sol, un altra de mantega, 4 racions de pollastre, ¼ de quilo de cansalada virada tallada a daus, una ceba tallada a rodanxes, un all xafat, 4 bitxos coents verds sense llavors, mig litre (o gairebé) de brou de carn, la ratlladura d'una llimona, 25 grams de farina, tres cullerades soperes de pinyons torrats, uns 130 grams de panís en gra, 2 cullerades grosses de julivert trinxat, sal i pebre.

Escalfarem l'oli i la mantega en una paella on hi daurarem els talls de pollastre i els daus de cansalada per els dos costats, els escorrerem d'oli i els posarem en una cassola per anar al forn. En la mateixa paella hi saltejarem la ceba, l'all i els bitxos a foc no massa fort, fins que sigui tot cuit, ho espolsarem amb la farina i, tot remenant, ho deixarem al foc un parell de minuts més. En aquest punt hi afegirem el brou, la ralladura de la llimona, la sal i el pebre al gust. Deixarem que bulli una estona tot junt. Ho abocarem a la cassola amb el pollastre i la cansalada, ho taparem i ho posarem al forn duran 40 minuts, en aquest punt hi afegirem els grans de panís i ho deixarem coure uns 15 minuts més. Traurem la cassola del forn, hi afegirem el julivert i els pinyons, ho remenarem i ja ho podem servir.

PERES AMB BITXO ESCABETXADES

Ingredients: Un canut de canyella partit, 6 claus d'olor, un tros de gíngebre xafat, 600 cl de vinagre blanc, 675 grams de sucre, 6 peres mitjanes (uns dos quilos), un bitxo coent per cada pot.

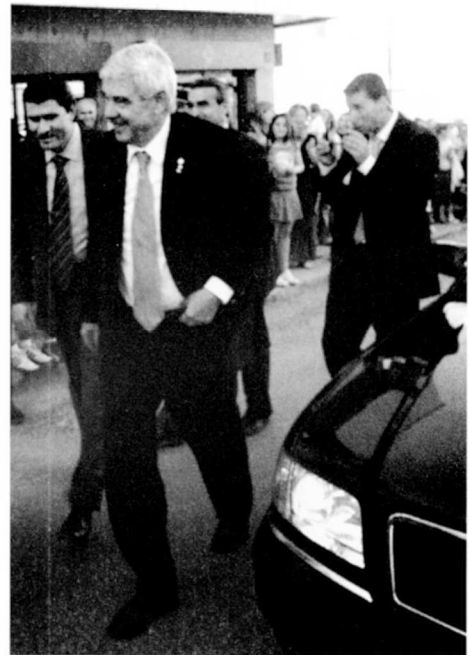
Posarem la canyella, els claus d'olor i el gíngebre embolicats en un drap de cotó prim i ho lligarem fent-ne un farsellet, el qual posarem en un cassó amb el vinagre i el sucre a escalfar a foc baix remenant fins que el sucre s'hagi dissolt. Apujarem el foc fins que bulli i retirarem el cassó del foc. En un altre cassó amb aigua, courem les peres pelades i sense cor, tallades a quarts. Les courem durant 5 minuts, a foc fort. Afluixarem el foc i d'aquesta manera les deixarem coure uns 15 minuts més. Traurem les peres i les posarem en pots de vidre esterilitzats. A cada pot hi posarem un bitxo sencer i, després de tornar a fer bullir el xarop, l'abocarem dins dels pots amb les peres. Taparem els pots i els guardarem fins que ens convingui.

VISITA DEL PRESIDENT DE LA GENERALITAT

Josep Gallart DE CATALUNYA A ARTESA DE LLEIDA

Arribada del President de la Generalitat a l'Ajuntament

Salutació als regidors de l'Ajuntament

Salutació al personal de l'Ajuntament

Signatura en el llibre d'Honor

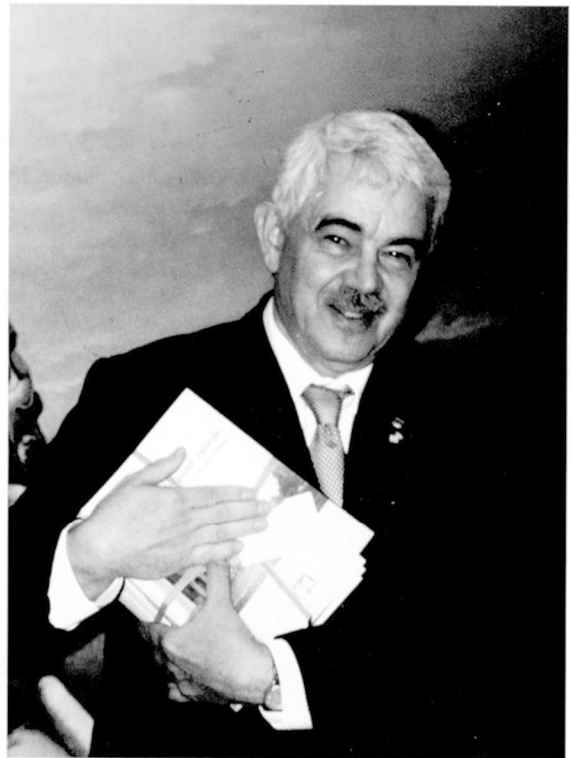

Lliurament dels llibres de la col.lecció La Femosa

Imposició de
l'escut d'or del
poble

El President
amb els llibres
de la col·lecció
La Femosa,
obsequi de
l'Ajuntament

El president saluda els nens i nenes

Arribada a La Ginesta

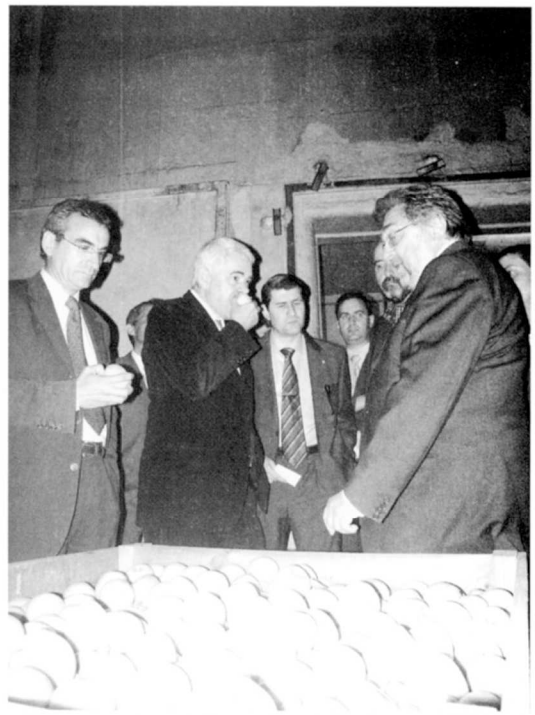
Salutació als membres de la Junta de La Ginesta

Descobriments de la placa commemorativa del 25è
Aniversari de La Ginesta

Lliurament al President del CD de Jordi Oró

El President prova una poma de La Ginesta

Parlament del President

Parlament de Felip Domènech, president de La Ginesta

El President signa autògrafs als nens

Les autoritats a la plaça del poble

Aspecte de l'exterior del Forn Les Garrigues

Salutació dels antics presidents del Forn Les Garrigues

Visita a les instal·lacions del Forn Les Garrigues

Parlament de Josep Carrera, president del Forn Les Garrigues

Lliurament d'una publicació sobre la història del Forn Les Garrigues

Parlament del President

Parlament del President

Aspecte de l'interior del Forn Les Garrigues

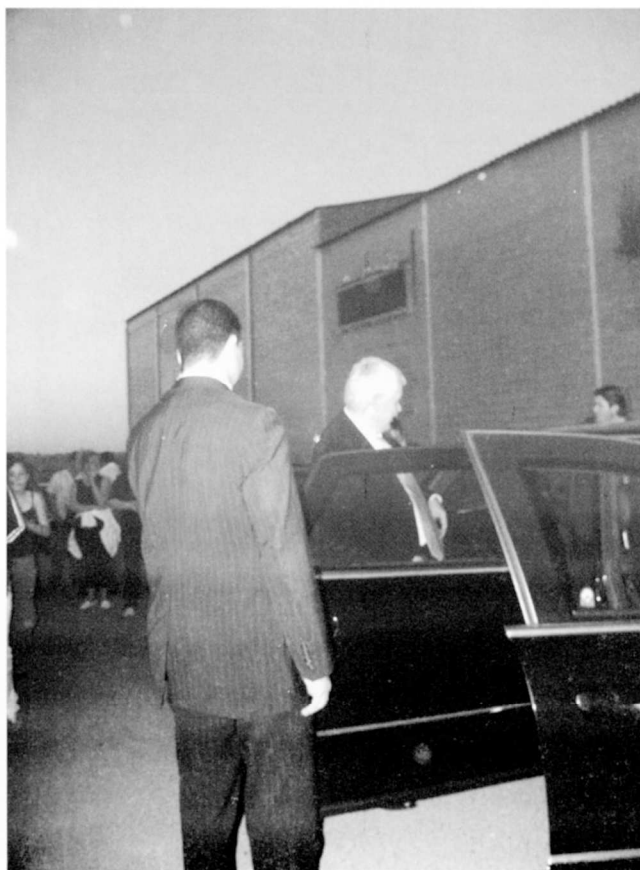
El President i la junta del Forn Les Garrigues

Signatura del President en el llibre d'Honor del Forn Les Garrigues

El President tallant el pastís commemoratiu del 25è aniversari del Forn Les Garrigues

El President abandona el poble

Es preveu que abans de finalitzar l'any, el govern català presentarà al Parlament una proposta de nova organització territorial de Catalunya. Aquesta estructuraria el territori en tres nivells: municipis, comarques i regions o vegueries.

S'incorpora un element supracomarcal que es tendeix a anomenar *vegueries*.

Per què aquesta denominació?. Potser perquè algunes comarques i caps comarcals actuals coincideixen respectivament amb antigues vegueries o provenen de la fusió d'aquestes o la llarga durada d'aquesta divisió (prop de 500 anys) ha facilitat que sobrevisqués el seu nom en la memòria popular. De fet, l'existència de la denominació *vegueries* data del segle XII, però responia fonamentalment al recaptament d'impostos i sovint es limitava als interessos de la noblesa. Segons Flocel Sabaté, la vegueria era el districte sota la jurisdicció d'un veguer. No solia tenir en compte les necessitats dels territoris que afectava, només pretenia facilitar l'obtenció d'impostos per al monarca.

Les vegueries van ser suprimides amb el Decret de Nova Planta de 1716. Serien substituïdes per una nova divisió territorial, *els corregiments*, que no eren una altra cosa que un agrupament de vegueries amb la finalitat d'exercir un domini total sobre el territori català per mitjà dels representants del rei: els corregidors.

L'ocupació napoleònica va comportar una nova divisió territorial -*els departaments*- que va durar ben poc.

Seria l'any 1833, quan el govern espanyol, per mitjà del ministre Francisco Javier de Burgos, va decretar l'actual divisió provincial d'Espanya, i Catalunya va ser dividida en quatre províncies: Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona, les mateixes que han perdurat fins ara. No va ser una divisió acceptada al nostre país, perquè fragmentava la unitat del territori, ja que cada província depenia directament de Madrid. Aquesta divisió era considerada artificial, de manera que la població va anar desenvolupant un sentiment comarcalista vague. No era una consciència clara i precisa, però si un desig

col·lectiu de pertànyer a un territori comú diferenciat. Seria al segle XIX, dins el moviment de la Renaixença, quan sorgeixen les primeres declaracions polítiques reivindicant les *comarques*.

L'any 1931, amb la proclamació de la Segona república i la recuperació de la Generalitat, hi hagué l'oportunitat de refer la divisió territorial de Catalunya sobre la base comarcal. El setembre de 1931, el Govern de la Generalitat va encarregar a una comissió d'experts un nou projecte de divisió territorial que va veure la llum l'any 1936 i que organitzava Catalunya en 38 comarques, agrupades en nou regions; el terme *vegueria*, doncs, era substituït pel de regió.

La guerra civil i la dictadura franquista van impedir l'establiment d'aquesta divisió territorial, però amb la mort de Franco, el retorn de la democràcia i de l'autonomia a Catalunya, el govern de la Generalitat va tornar a posar en vigor el 1987 la divisió comarcal, amb 41 comarques.

L'any 1995, la Generalitat aprova el Pla Territorial de Catalunya, on s'estableixen sis àmbits d'actuació territorial, no són regions, però s'hi assemblen.

És actualment, on els projectes territorials es mostren favorables a substituir les províncies per regions o vegueries, s'observa a l'*informe Roca* i més recentment en la nova divisió territorial que el govern de la Generalitat està elaborant. Segons el conseller de Governació, Joan Carretero, la *vegueria* es presenta com un nou espai que ha de servir per a la descentralització administrativa i per a vertebrar adequadament el territori. Veurem les discrepàncies que el model despertarà, de moment, des del consistori de Lleida es reivindica el nom de Vegueria de Lleida i es mostra contrari al nom de Vegueria de Ponent. Les veus apunten a la formació de les vegueries de: l'Alt Pirineu i Aran, Ponent, Terres de l'Ebre, Tarragona, Àmbit Metropolità, Comarques Centrals i Comarques Gironines. Però serà aquest el nou model? Tornen les vegueries?.

M O ENCREUATS S

M. A. Navarro

Solucions a la pàgina 33

HORIZZONTALS: 1. Enfonses, sobre tot el cap. Contracció. 2. Donar equip. Organisme que regula el futbol. 3. Al revés, adjectiu indefinit. Diuen que aquesta fa al lladre. 4. Vila del Maresme. Repetició, ressò. Aquesta i l'altra fan Partit Socialista. 5. Al revés, multiplicar per dos. Que no és eclesiàstic. 6. La segona. Relatiu a la siderúrgia. 7. Cent una. Fàbrica d'armes. La primera. 8. Feies nul, derogaves. Ni dues ni quatre. 9. Teca, banquet. Nacional Socialisme. Americi. Repetit, cert primat. 10. Illa de les Antilles. Prenem la mida. 11. Prefix grec (greix). Esforci, gestioni. 12. Dónes o poses color. Escoltar, parar l'orella.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1										■		
2								■				
3						■						
4					■				■		■	
5							■					■
6		■										
7			■									■
8								■				
9				■			■			■		
10						■						
11					■							
12										■		

VERTICALS:

1. Tot seguit, partit polític de centre-dreta. 2. Dona de l'antiga Acaia. D'Ibèria. 3. Boxadors, lluitadors. Prenc lloc, envaeixo. 4. De dos llavis. Cert recipient, vas. 5. L'acció d'upar. Bot, odre. La rodona. 6. Que té bona salut. Infors, inflamacions. Praseodimi. 7. Al revés, natural de Còrsega. Cap cosa. Cert hidrocarbur aromàtic. 8. La segona. Equinocci, solstici. Un dels profetes menors. 9. Treu la suor. Que pateix aritmia. 10. Formar les espigues. Normalment dos. 11. Pròxim, semblant. Cent una. Subtil, volàtil. 12. Estat asiàtic. Sant del 4 de març.

QUESTIÓ DE PRIORITATS

Yolanda Liarte

Ah!!; que no ho havíeu sentit?; doncs sí; la Leticia, uih!!... perdó!! *donya Letizia o su alteza* (no sé com va això dels títols de la reialesa); doncs això *doña Leticia, futura reina de España*, ja està en estat de bona esperança; és a dir,... està prenyada.

Oohh!!... exclama el poble embogit...; és una gran alegria..., ja tenen hereu per la corona...; una felicitat immensa es reflecteix a la cara dels futurs pares, padrins, parents i *coneguts*.

Una notícia tan important i impactant s'ha de saber, és clar!...; per això bombardegen tant els que són els seus súbdits com els que no, amb programacions especials durant uns quants dies; ai!! Quin embaràs més llarg que ens espera!!

Perdoneu, però crec que qualsevol futur: pare, mare, padrí, padrina, oncles, família i coneguts desprenen il·lusió, alegria i esperança; davant d'un desitjadíssim fill i no es fan tants escarafalls; ... i per a mi és molt més important un nadó a casa meva, que un nadó d'algun rei.

Sí!!... s'ha d'informar la gent!, s'ha de saber el que s'hi cou!... Però d'aquí que ens facin *especials* sobre el tema... és molt fort!!!...

S'hauria de fer *especials* per moltes més coses;... I per molt important que sigui la monarquia, per a algun sector de la societat, n'hi ha un altre que no ens interessa tant i

agraïrem que no ens *matxaquessin* amb aquest assumpte i s'aprofundís més en altres..., però ens hem de conformar amb petites pinzellades, quasi imperceptibles... I es creuen que ja en tenim prou!!... tindrà pebrots la cosa!...

Perquè sí; m'agrada veure l'alegria a la cara de qualsevol pare o mare que anuncia un futur nadó a la família... però m'entristeix molt més veure: la cara de por d'un nen davant la misèria que hi ha al seu país, ... les guerres,... els ulls plens de coratge i impotència de les mares que intenten salvar el seu nadó dins una *pateta*, ...veure l'odi que senten uns pobles envers els altres. Els republicans en camps de concentració, ... la falta de respecte que alguna cultura sent envers la llengua i la cultura catalana, .. la intolerància, la natura que l'estem destrossant igual que els animals, i algun tipus de vida com els camperols, que cada cop n'hi ha menys. Els atemptats,... els maltractaments,... Potser que ho deixem aquí, encara que n'hi ha molt més i podríem omplir-ne unes quantes línies....

I jo, arribat en aquest punt, em pregunto: no es mereixen uns quants *especials* aquests temes? Per a mi és molt més important i prioritari, tot el que m'entristeix que l'alegria dels futurs pares d'un nadó que podrà arribar a ser rei... d'alguns.

VOLEM TOTS ELS PAPERS

Nosaltres també exigim que ens retornin els papers de Salamanca

AMB L'ÀNIM DE NO FERIR SENSIBILITATS

(eliminem els animals de companyia que no vol ningú)

Adolf Costafreda

Vinc d'un món (o d'un temps) al qual, molta gent en dirà primitiu. Potser sí que era primitiu o, si més no, rudimentari, però acumulava la saviesa de segles. Aquell món de quan jo era jove, d'una economia precària, que no estava per romanços: tot el que no era estrictament necessari s'eliminava. Als corrals de les cases hi havia tota mena d'aviram, no hi eren per fer bonic; hi eren per proveir la taula de menjar: ous i carn, principalment.

Quan una mestressa de casa necessitava fer algun àpat substanciós, anava al corral, triava el conill, ànec o gallina, el degollava i el preparava per al seu menester sense gaires escarafalls i sense cap complex de crueltat. Era així. Dels animals sacrificats (perquè l'economia de llavors ho requeria) s'aprofitava tot, panxa i budells es netejaven amb cura i cap a l'olla o la cassola falta carn. Com que era una societat que convivia estretament amb els animals (al no haver-hi maquinària tot es feia a força de sang), el concepte de crueltat, amb la convivència amb els animals, no existia perquè, de fet, no n'hi havia de crueltat, almenys intencionada. Pujat en aquesta cultura d'eliminar tot el que era sobrer, jo mateix, de xiquet, com la cosa més natural del món, quan paria la gata o la gossa, anava a matar els cadells. A casa no es deixava créixer res si no era estrictament necessari o útil per alguna cosa.

M'he fet gran. Ara no hi ha aviram als corrals ni se senten els grinyols dels carros ni als carrers no es veuen excrements de mulla. El nostre poble i la nostra manera de viure ha canviat tant que ben bé podríem dir allò de *qui t'ha vist i qui et veu*.

No he començar a escriure aquestes ratlles per parlar de records més o menys vius, sinó per a comentar alguns aspectes, que a mi em semblen excessius, sobre la protecció dels animals, més que res, dels gossos i gats.

No em cap al magí l'*status* del qual, avui dia, gaudeixen aquestes bèsties dins la nostra societat.

Qui té un gos o un gat o qualsevol altre animal de companyia, per estrany que sigui, entenc molt bé que se l'estimi i en tingui cura el millor possible, però hi ha un sèrie d'aquests que, pel que sigui, són rebutjats i abandonats pels seus propietaris poc escrupolosos o sensibles. Llavors es crea un veritable drama i, d'aquí neix la pregunta: Què en fem dels animals abandonats que no vol ningú?, per a mi, la solució d'eliminar-los estalviant-los patiment em sembla una bona cosa. Quin mal hi ha?. Cada dia es porten a l'escorxador milers d'animals de tota mena i a ningú no els fa pena el seu patiment: s'han de sacrificar, és clar, per donar de menjar als humans carnissers i d'això n'estem tan acostumats que ja ni ho qüestionem. Algú em dirà que, aquests animals, ja han estat criats per aquesta finalitat, que no s'hi pot fer res, però que els gossos, gats i la resta que vulguem d'animals de companyia són una altra cosa, que mai no han estat contemplats (els gats, ja ho veuríem) en la nostra cultura com animals mengívols.

No seré jo qui discutirà aquesta qüestió, al cap i la fi, ben marginal a tot el que tenia intenció d'exposar. Sigui com sigui tenim un problema: una munió de gossos en gosses (o com se'n digui) que no vol ningú. A mi em sembla del tot escandalós (i això ho dic amb tota la meua bona fe) que els esforços humans, juntament amb la quantitat de diners que s'esmercen en aquestes instal·lacions per mantenir en vida uns cans, sense cap altra finalitat en concret que deixar-los viure, o això és el que a mi, pobre de mi, em sembla. No hi tinc res a dir (només faltaria) d'aquestes persones que, amb la més bona intenció, fan de samaritans d'aquests pobres animalons. Però tot i així, sí que penso que

és una feina ben malaguanyada i estèril. Cada dos per tres, a la televisió, veiem imatges de xiquets i xiquetes esquelètics i, les estadístiques, ens diuen que moriran no sé quants milers criatures humanes cada any per falta d'aliments. Quina esgarrifança, però

això, persort, passa lluny de nosaltres, aquí, prop de casa, centenars de gossos que no vol ningú, són alimentats en instal·lacions construïdes només per a ells. Potser caldria que ens ho féssim mirar.

QUAN LA PLUJA ES PERD PER LA LLUITA ANTIGRANÍS. *Un estat de Jutjat de Guàrdia.* *Col·lectiu Antiiodur de Plata*

Sempre és el mateix... es forma un front de tempesta damunt l'Atlàntic... creua la península amb certa expectació de pluja... o es formen núvols de tempesta damunt les terres de Ponent... i quan l'olor de la terra molla es palpa en l'ambient... sempre és el mateix... el rumrum d'una avioneta o petit reactor fantasma, al qual ja estem habituats a sentir en aquests precisos moments, ens fa estrènyer novament el cor. Entre 5 i 20 minuts després les possibilitats de pluja s'han esvaït novament. El conjunts de núvols fragmentats i inconsistents, ens retornen a la crua realitat: una altra tempesta perduda. Per què?

El 9 de juny, l'ADV Terres de Ponent era notícia a la premsa de Lleida, amenaçava amb plegar si no es restaurava la resolució de 1993 que li permetia cobrar al pagesos -via rebut d'Impost de Bens Immobles de la Rústica- els fons necessaris per al finançament de la campanya antigranís d'aquest any. Els sindicats agraris els donen suport. Fan una campanya de recollida de firmes, volen el recolzament de l'administració... però hi ha una cosa que no els importa gens, que no els fa perdre ni la son ni la gana... si aquestes pràctiques foten, i dic literalment "foten", a la misèria tot el sector de l'economia de secà... i ells es queden tan tranquils.

Es queixen que l'administració ha derogat el cobrament dels rebuts a través de la rústica perquè hi ha uns estudis que demostren la ineficàcia i perill del sistema antigranís, i que ells no han vist. Però clar, és que els que en som contraris hem vist els seus informes favorables vers aquest sistema?... potser han fet públic -perquè l'atmosfera és de tots i cal que ens

informin- l'informe d'impacte mediambiental d'aquesta pràctica que duen a terme?... potser en un estat d'alerta màxima davant una de les sequeres més importants dels últims 100 anys és pot privar del do d'una pluja general pel be d'uns quants que tenen fruita?

Que no ens faci pena l'ADV Terres de Ponent i la seva lluita antigranís, perquè durant els últims 30 anys no l'han tingut dels qui habitem en els ecosistemes de secà. Però clar, això no és casa seva, el seu ecosistema de reg els permet aixecar el pal i regar... per a ells, els qui malvivim en les zones limítrofes de secà som el més semblant al Tercer Món del nostre "puto" país... i per tant sacrificables. Des del Col·lectiu Antiiodur diem prou a aquestes pràctiques insolidàries. Nosaltres també recollim firmes per la derogació del sistema, nosaltres també parlem i parlarem amb l'Administració, nosaltres també plantarem cara, i si és necessari a diferència de l'ADV Terres de Ponent, nosaltres reclamarem accions judicials contra els qui avalen aquesta pràctica. Perquè en un moment en què la pagesia i la ramaderia en general se senten constantment criminalitzades i oprimides per les disposicions mediambientals del Govern (purins, fitosanitaris, transgènics, Zepas, ampliacions de granges, abocadors...) altres pràctiques poc clares campen per la gràcia d'algú que no és Déu... però que s'ho deu pensar.

(Col·lectiu Antiiodur de Plata: Miquel Torres, Ramon Pollina, Pere Miró, Pere Salut, Miquel Àngel Torra, Josep Borràs, Josep Vendrell)

Pàgina Poètica

Joan Cassola

SOC

Abans que em miris fixament
i quan ho fas,
jo ja he buscat l'olor
del teu esperit i n'he tret
una primera reflexió,
que el pas dels anys ha fet
cada cop més encertada...

No em veuràs arrossegar-me
per l'interès de ningú
en quan a qui o com sóc,
val massa el meu temps
per malbaratar-lo en rucades,
val massa una persona
per malvendre la meva
a cap aliena especulació...
però si poguessis explorar
els íntims secrets del meu cor
hi trobaries el llac de tots els rostres,
de tots els noms, el teu també
i, en perfecta atmosfera
d'eternitat, sentiries com estimo
la vida i entendries per què
sóc tant inestable i aventurer...

Que petita és la impotència
davant la grandària del desig,
la sort davant la puresa
de les intencions,
la intolerància davant
la llum de la comunicació.

Jo valoro la bellesa
que només es veu si s'entén,
si es creu en ella,
fins i tot si s'inventa...
la transparència del misteri,
la negra pell africana,
l'harmonia dels tambors...
el vent gronxa els meus somnis
com una cançó de bressol
i passeja pel cel
les meves petjades de vidre...
el meu país és cada instant viscut,
cada projecte, cada petó donat,
cada mot compartit...

(Dedicat a l'Alicia)

EL MÓN DELS ANIMALS, UN PAS ENDEVANT?

Fa dies que l'Alternativa en col.laboració amb l'Ajuntament i amb els veïns que ens van fent costat avancem amb el tema dels animals cap a la civilitat (terme usat pels noucentistes per parlar dels pobles que avancen), ço és posar ordre dins d'un tema que sempre s'havia deixat a l'atzar de la bona o mala sort que acompanyava cada animal abandonat o perdut.

Totes aquestes escenes estan plenes de dolor. A qui no se li encongeix el cor quan veu un animaló brut i/o malaltís, ple de puces i caparres?

L'Alternativa- amb el permís de l'Ajuntament- els recull a l'antic escorxador. És inevitable que entrant i sortint del refugi ens trobem amb pagesos que van a omplir les botes d'aigua. Tots es lamenten de la gent que és capaç d'un abandonament i miren amb cara de llàstima els animals que en són víctima.

Cada cop hi ha més gent també que no dubta, a l'hora de tenir un animal, d'agafar-lo d'una protectora o refugi perquè s'adona que fer criar la gossa per aconseguir un cadell implica haver de "còl.locar" la resta a qui sigui.

És del tot evident que la nostra sensibilitat va canviant. Europa ens passa al davant, per això en el preàmbul de la primera llei (3/1988 de 4 de març) que la Generalitat de Catalunya dictà, ens diu que "*pretén recollir tots els principis de respecte, defensa i protecció que ja figuren als tractats i convenis internacionals i a les legislacions dels països socialment més avançats*".

Som Artesa una petita comunitat socialment avançada? La resposta pot començar a ser afirmativa. Estem contents de la col.laboració de la gent pel que fa a la tinença d'animals:

- Ja **gairebé** no se'n veu cap de solt pel carrer. Evitarem que siguin atropellats com l'estiu passat

Alguns acompanyen l'amo al tros (són els gossos que treballen) aquests no fa falta treure'ls a passejar.

- Veiem gent que surt a estirar les cames acompanyada del gos o a la inversa; aquests solen anar lligats i molts porten placa identificativa. En les envistes del camp els deixen solts perquè corrin. Alguns tenen predilecció per l'aigua i es banyen al canal o als pantans de particulars. Són imatges agradables de gent que sap com tractar-los.
- **Els carrers estan nets d'excrements i esperem que al poble nou- sobretot- no es repeteixin les queixes de l'estiu passat provocades pels animals abandonats (o no) que embrutaven carrers, places i entradetes.**

La feina de l'Alternativa quan arriba un animal provinent de pèrdua o abandonament és desparasitar-lo de fora (puces, caparres) i de dintre (pastilles anticucs), cridem el veterinari col.laborador (Jaume Armengol, que és qui fa les vacunacions anuals) perquè li faci una revisió i comprovi si porta xip. En cas que sigui així truca a l'organisme corresponent que s'encarrega d'avisar l'amo o ama perquè el passi a recollir. Arribats en aquest punt repetim que la **placa identificativa** és molt pràctica perquè en haver-hi el telèfon del propietari, qualsevol persona pot trucar i avisar-lo en un termini molt curt de temps.

L'estiu ja és aquí i potser convindria recordar algunes indicacions:

-Si heu de marxar per un cap de setmana no oblideu deixar aigua abundant i menjar. Sobretot que l'aigua no es pugui tornar. El lloc a de ser còmode i a l'ombra.

-Si marxeu per més dies seria convenient, si no el podeu deixar a casa de cap parent o amic, que algú l'anés a veure per donar-li

menjar i aigua, i treure'l una estona cada dia. De vegades hi ha gent que s'hi avé per un preu raonable (un estudiant, persona que tingui temps...) Si això tampoc no és possible us facilitem algunes adreces que us el guardaran fins a la tornada.:

-BORGESCAN (les Borges Blanques) C/ Dr. Trueta s/n T. 973 142.762, mòbil 609 917 501

-GREEN HOUSE 2000. Partida Peixa sommes, 18. Lleida T.973 232 235, mòbil 616 305 466.

Us donem la relació dels animals que han estat adoptats darrerament o que han recuperat l'amo a través nostre. Aprofitem per desitjar-vos un bon estiu i si teniu algun problema poseu-vos en contacte amb l'Ajuntament(16.71.62) i us trucarem. El mòbil del nostre veterinari és:626.869.516. Per emergències hospitalàries (atropellaments...) V3, T.639.367.888 (24 hores), Àlex Corbella.

Lluna (Lula), huski preciosa d'ulls blaus. Recuperada per l'amo a través del Xip. Va estar quinze dies amb nosaltres. Amb la placa identificativa només hi hagués estat unes hores. Ara ja en porta.

Xip, mascle de dos quilos, afectuós i temperamental. Adoptat per una senyora de Lleida que viu sola. N'està encantada.

Petita, gosseta de tres anys molt afectuosa. L'ha adoptat una senyora jove de la Bordeta. Està contenta i la cuida molt bé.

Guineu, provinent d'una ama que no el podia cuidar. L'ha tingut a casa i nosaltres li hem buscat un nou amo: un Sr. d'Alcarràs que té una granja. Com que estava acostumat a estar lligat no ha estat cap problema el canvi. Ara està lligat amb una sirga de 20 metres i el deixa solt quan l'amo va a la granja.

Càmel. Mascle de 5 anys, adoptat per una parella jove del Poal. Viu en una casa amb jardí. Es un gos educat i dòcil.

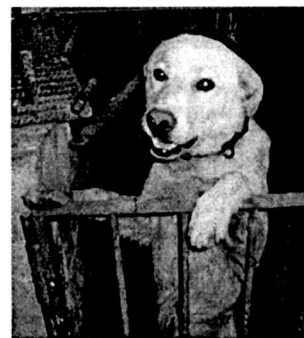
Estan en disposició d'adopció aquests dos cadells de 5 mesos (**Tex i Texi**). El **Rufo** (recuperat de la pota trencada) i el **Nel.lo** (que com a guarda seria excel.lent):

Tex i Texi

Rufo

Nel.lo

En la lectura del llibre d'Emili Teixidor, anomenat *Pa negre*, recomanable per a la generacions que varen viure la postguerra sota l'opressió del franquisme i amb les condicions de profundes mancances: d'aliment, de llibertat com a persones i com a nació i sobretot de llibertat d'idees, m'ha vingut tot un seguit de sensacions que ja fa molt temps tenia guardades en el més allunyat dels racons de la calaixera de la memòria.

La novel·la, pel que sembla amb un gran contingut autobiogràfic, no només tracta del comportament més extern de la gent, com pot ésser les relacions amb l'autoritat política, eclesiàstica, econòmica, sinó també fa una descripció del tot encertada, de les relacions dins de la família i entre els individus de la mateixa i de diferent generació.

Tot i el temps transcorregut entre la guerra i els meus primers records d'infantesa, més de 20 anys, certament la lectura de *Pa negre*, m'ha fet reviure molts aspectes que vaig anat copsant, com a part fonamental del meu aprenentatge vital.

La jerarquia familiar i el respecte vers les persones grans, pel sot fet de fer-ho, també vers els mestres, el capellà i qualsevol forma d'autoritat. Les normes d'urbanitat: saber callar si no et preguntaven, saber escoltar els contes de la vora al foc i en general tot el que et deien les persones grans. Saber estar en silenci, saber esperar, aprendre que no eres el centre del món, sinó més aviat el darrer de la fila, i totes aquestes coses que pel que sembla eren molt poc pedagògiques i que ara gairebé no cal que aprenguin els nens no fos cas que la seva creativitat quedés malmesa i se sentissin frustrats. Malgrat que els mestres i pedagogs no paren de queixar-se perquè no saben ben bé cap on els portarà aquest model que s'està desvetllant tan impregnat de violència.

Deixant de banda tot això, una de les paraules que més m'ha retornat al passat ha estat *fer-se veure*. De fet *fer-se veure* era una mena d'abreviatura de *fer-se mal veure*, és a dir fer palès a la resta de la comunitat que el nostre comportament s'havia allunyat del que es considerava com a èticament o moralment adequat.

Està clar que aquest era un país de derrotats i a aquests, esgotades totes les forces, només els quedava l'exili per als que varen tenir els mitjans per fugir o bé les circumstàncies els van aconsellar i permetre. Per als que es van quedar aquí, la majoria moguts pel convenciment que havien estat al lloc que els pertocava perquè al cap i a la fi havien estat lleials, no pas sediciosos, amb el poble i el país, només va quedar la possibilitat del camuflatge, d'intentar no fer res que pogués despertar el monstre de la repressió, ni fer néixer la més petita de les enveges, no fos cas que algun dels vencedors pensés que era un bon moment per a passar comptes.

La moral del nacionalcatolicisme es va imposar arreu, amb més o menys intensitat, moral aquesta, certament hipòcrita, perquè era en molts aspectes tan antinatural com posar portes al mar, tot i que estava profundament arrelada ja no crec que puguem deixar de banda, que la república va durar molt poc temps, sobretot si ho comparem amb la llarga tradició prèvia. Aquesta moral portava a la discreció gairebé obligada com una forma també de repressió, però que alhora permetia, com sempre, jugar, si se'n sabia prou, amb la doble moral, la de portes enfora i la de portes endins.

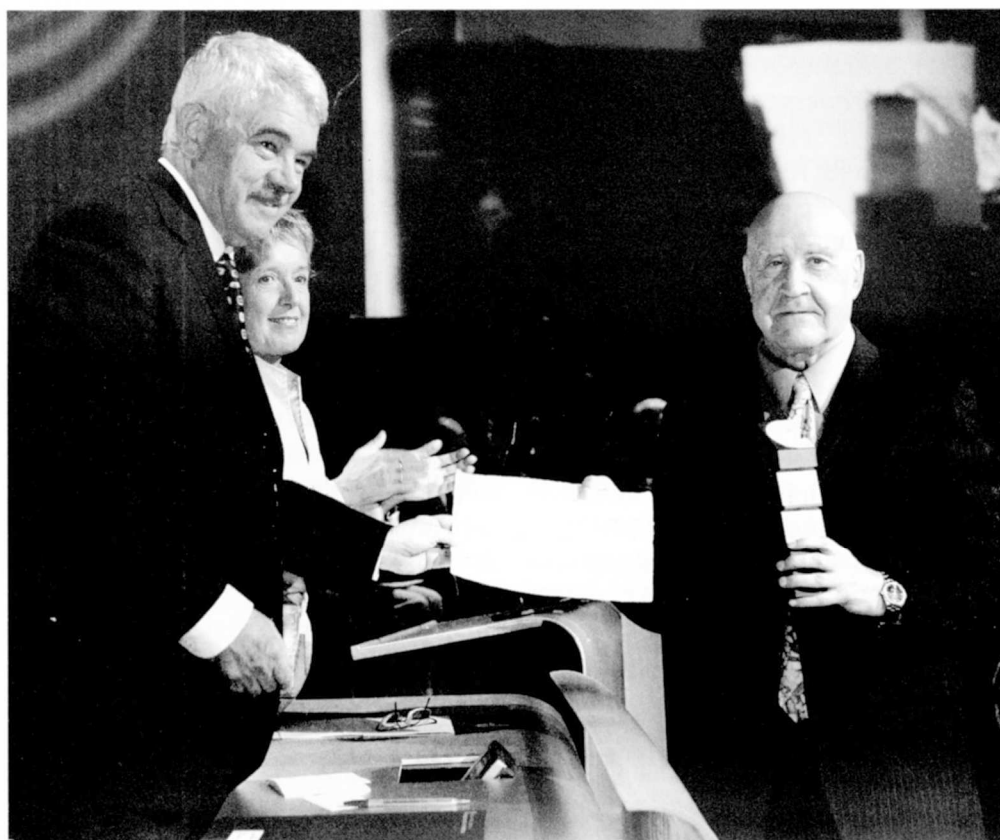
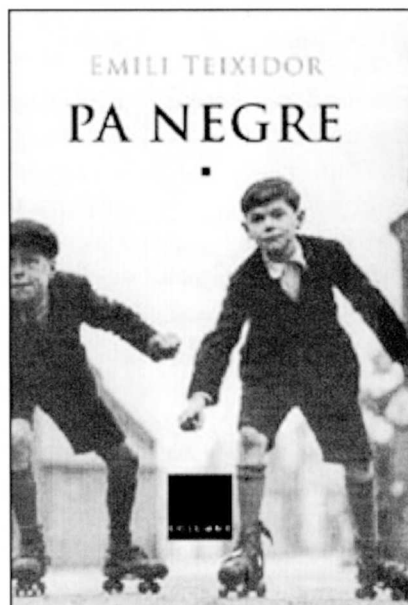
Així la vestimenta i tots els costums en general eren molt més discrets i la gent, malgrat que es feia molta més vida social que ara, sobretot amb les llargues estones de prendre la fresca al carrer, intentava

mantenir els seus afers particulars en la més estricta intimitat, sobretot el que s'allunyava del que era moralment correcte, malgrat que, com sempre, tot a la llarga s'acaba sabent.

Certament els temps han canviat i força, ara no tinc elements de judici com per a dir quina és la qualitat de les nostres relacions socials i per això m'ho callo, però estem en la cultura totalment oposada a la discreció. Gairebé l'important és fer-se veure, ni que sigui per a mostrar els detalls més escabrosos de la nostra intimitat i la dels altres.

No només és important fer-se veure, si no sobretot fer-se malveure, aprofitar qualsevol fet per anar als programes de teleescombraries i esbudellar davant tothom les misèries alienes i si prou paguen, fins i tot les pròpies. Tant li fa que hagin estat persones de l'entorn més proper, ans al contrari com més proper més valor té el testimoni i de sobte es deixa de banda qualsevol mostra d'afecte que hagués pogut existir.

Es cert que tothom té dret a uns minuts de glòria, però també tothom tenim, generalment, alguna cosa per amagar i millor no fer-la veure.

Emili Teixidor rebent el Premi Nacional de Literatura de mans del President de la Generalitat de Catalunya

APUNTS SOBRE LA HISTÒRIA DE LES ESCOLES (I)

Josep Gallart

L'any 1987, amb motiu d'unes obres de rehabilitació que es realitzaren a les escoles d'Artesa de Lleida, els Serveis Territorials del Departament d'Ensenyament a Lleida edità un petit llibret titulat *L'escola pública d'Artesa de Lleida. 1916-1987*, que conté diversos articles sobre la història d'aquest notable edifici. En un d'aquests, en què vaig col·laborar, fèiem un breu història sobre la seva gestació, sobre el projecte redactat per l'arquitecte Francesc de Paula Morera i sobre la festa de col·locació de la primera pedra. Passats 18 anys des d'aleshores i ara que es planteja tornar a realitzar obres de rehabilitació i condicionament perquè aquest magnífic edifici recuperi tot el seu esplendor, volem aportar noves dades sobre la seva història, que hem trobat des d'aleshores en diversos arxius o repassant documents a l'Arxiu Municipal, les quals contribuiran a tenir-ne un millor coneixement.

La construcció de les escoles actuals es començà a gestar l'any 1913, després que els mateixos mestres Josep Mateu, Isabel Taujís i Paula Galceran es queixessin, en repetides ocasions, a l'ajuntament sobre les pèssimes condicions de "salubritat, seguretat i higiene" dels locals que ocupaven les escoles, fins i tot aquestes queixes arribaren a l'Inspector Provincial que va amenaçar de tancar-les. Davant aquesta amenaça l'Ajuntament anuncià a la inspecció que realitzaria diverses obres de millora, mentre encarregava el projecte per construir un nou edifici escolar. Aquest primer projecte fou realitzat per l'arquitecte Josep Pal. Segons aquest es preveia construir les escoles en el lloc on hi havia el forn municipal (entre la plaça actual i ca l'Embrosi). Aquest projecte fou desestimat per l'ajuntament perquè es considerà que l'edifici era insuficient pel nombre d'escolars que hi havia al poble, perquè no hi havia cap possibilitat d'ampliació i

perquè no hi havia un pati per l'esbarjo dels nens i nenes.

En la sessió ordinària de l'ajuntament del 14 de setembre de 1913, l'alcalde Blai Batlle Barber (Blasi de l'Embrosió) exposà que era un gran perjudici per l'ensenyament dels nens i nenes del poble la manca d'unes bones escoles, per la qual cosa proposà que amb els mitjans de què disposava l'ajuntament prenguéssim l'acord de construir nou edifici escolar. S'acordà nomenar una comissió formada pels regidors Ramon Olomí Besora i Eusebi Oró Batlle, juntament amb l'alcalde, perquè redactessin un expedient per la confecció d'un projecte d'unes escoles de nova planta, en què es tingués en compte la realitat econòmica en la qual es trobava el municipi i que aquesta comissió estudies i proposés els mitjans i recursos que poguessin fer realitat aquest anhel.

En la sessió ordinària del 12 d'octubre, l'alcalde donà compte de l'informe de la comissió nomenada el 14 de setembre passat. En aquest informe es constata que els edificis utilitzats com a escoles estan en unes pèssimes condicions i que no existeix al poble cap edifici que tingui les mínimes condicions d'espai i salubritat on es puguin instal·lar, per tant es proposa que es construeixin unes noves escoles a l'extrem del carrer Nou, a ponent del poble, en uns terrenys propietat de Blai Iglésias González, els quals, tant per la seva situació aïllada, com per la seva extensió, s'ajusten a les condicions que determinen les disposicions vigents. En l'informe s'estima que el cost total de la construcció d'aquestes noves escoles serà d'unes cinquanta mil pessetes. La meitat d'aquesta despesa la podria assumir l'ajuntament i l'altra meitat es podria demanar que fos subvencionada per l'estat, segons el Reial Decret de 28 d'abril de 1905. (Continuarà)

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament: 973 167162

Assistent social: dimecres alterns, 973 167315

Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9 h

Farmàcia: 973 167204

Biblioteca: dimarts i dijous de 6 a 8 de la tarda

La Femosa 973 167874

Adreça electrònica: lafemosa@artesa-de-lleida.xctl.net

Metge: 973 167291

Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els festius tot el dia, 973 142029 / 973 142033

Museu: Hores convingudes (Ajuntament)

Taxi: 973 167325

Horari dels autobusos que paren a Artesa				
LLEIDA a ARTESA			ARTESA a LLEIDA	
De dilluns a divendres				
11 h		Matí	7 h 10 min	
12 h			8 h	Cogul
13 h 15 min	Albagés - Cogul			8 h 20 min ESO
			9 h 40 min	
			12 h 10 min	
3 h	Durant el curs	Tarda	3 h 30 min	
4 h	Durant el curs		4 h 15 min	Cogul
6 h 30 min			4 h 30 min	
7 h 30 min	Albagés - Cogul			
8 h 30 min				
dissabte				
11 h		Matí	8 h 10 min	
12 h			9 h 45 min	
13 h 15 min			12 h 10 min	
7 h 30 min		Tarda	4 h 30 min	

SOLUCIONS ALS MOTS ENCREUATS

HORIZZONTALS

1. Capbusses. Al. 2. Equipar. Uefa. 3. Algun. Ocasíó. 4. Teià. Eco. P. S. 5. Doblar. Laic. 6. E. Siderúrgic. 7. CI. Armeria. A. 8. Abolies. Tres. 9. Tec. NS. Am. Ti. 10. Aruba. Amidem. 11. Lipo. Procuri. 12. Acolores. Oir.

VERTICALS

1. Centre Català. 2. Aquea. Ibèric. 3. Púgils. Ocupo. 4. Bilabial. Bol. 5. Upa. Odrina. O. 6. Sa. Edemes. Pr. 7. Cors. Res. Are. 8. E. Colur. Amós. 9. Sua. Aritmic. 10. Espigar. Duo. 11. Afí. CI. Eteri. 12. Laos. Casimir.

Edita l'Agrupació Cultural
La Femosa,
carrer dels Gallart, 7.-
25150. Artesa de Lleida.

Aquesta publicació local
rep el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Ajuntament
d'Artesa de Lleida.

